

Obsah

Předmluva autora	5
I. Krize ruského byzantismu.....	7
1. Mlčení a zamyšlení?.....	7
2. Syntéza byzantské <i>strohosti</i> a slovanské <i>mírnosti</i>	10
3. Ruský helénismus.....	12
4. Apokalyptické motivy v ruské teologii 14.–15. století. Obrácení směrem na Západ.....	18
5. Boj s herezí <i>judaizujících</i> (жидовствующие). Ještě větší obrat směrem k Západu	27
6. Stoupenci Josefa Volokolamského (<i>осифляне</i> , josifljané) a <i>zavolžští starci</i> – dva náboženské směry, dva náboženské ideály....	33
7. Vítězství <i>západnictví</i> – ve znamení „starých časů“ a „sběratelství“	42
II. Setkání se Západem.....	50
1. Na rozhraní	50
2. Starec Artěmij a kníže Andrej Michajlovič Kurbský	52
3. Počátky tisku teologické literatury v západním Rusku.....	55
4. Proti unii	62
5. Petr Mohyla.....	70
6. Doba západoruského bohosloví	77
7. Závěr.....	87
III. Protiklady sedmnáctého století	88
1. Není to spánek, spíše rozpaky... ..	88
2. <i>Revize knih</i>	90
3. Reformy patriarchy Nikona.....	96

4. Tragédie schizmatu.....	101
5. Cizinci	110
6. Počátky oficiálního vzdělávání	120
IV. Přebrot z Petrohradu	123
1. Smysl církevní reformy Petra Velikého.....	123
2. Program ruské reformace.....	125
3. <i>Reformátorství</i> Feofana Prokopoviče a boj proti protestantismu.....	130
4. Paradox duchovního vzdělání a dvojí víry: forma a skutečnost	140
5. Osmnácté století – století vzdělavců a archeologů (scholastická teologie)	147
6. Zednářství.....	159
7. Usebrání duše jako odpověď na roztržičnost osvícenského století... 168	
V. Boj za bohosloví.....	175
1. Probuzení srdce, ne však mysli; teokratický utopismus	175
2. Imperátor Alexandr – symbol své doby, nábožensko-utopické epochy.....	178
3. Znovuzrození mysticismu.....	186
4. Reforma systému vzdělávání duchovních.....	192
5. Ruská biblická společnost.....	199
6. Ruský překlad bible.....	207
7. Sv. Filaret, metropolita moskevský	221
8. Teologické názory sv. Filareta Moskevského.....	231
9. <i>Teologie srdce a neologismus</i>	241
10. Německý směr: <i>zjednodušené, neurčité a vratké bohosloví</i>	252
11. Cesty reformovaného církevního školství.....	262
12. Důsledky alexandrovsko-mikulášovských reforem v duchovně-vzdělavací oblasti	292
VI. Filosofické probuzení.....	297
1. Začátek <i>velkého tání</i> ruské mysli	297
2. Zrození <i>ruské lásky k moudrosti</i> (filosofii)	300
3. Filosofický vzmach třicátých a čtyřicátých let	308
4. Historiosofie <i>ruského údělu</i>	313

5. Západnictví v prostředí slavjanofilů.....	321
6. Gogolovy náboženské názory	327
7. Alexej Stěpanovič Chomjakov, ideolog slavjanofilství.....	340
8. O místě a roli církve	352
9. Tři etapy ruské filosofie.....	357
10. Náboženská krize <i>vzrušených sedmdesátých let</i>	366
11. Vladimír Solovjov, tříčlenné schéma „světové teokracie“	386
12. Nikolaj Fjodorovič Fjodorov – „třpyt snění není plamenem milosti“	402
13. Závěr.....	410

VII. Historická škola.....413

1. Obecné předpoklady církevních změn.....	413
2. Ruská duchovní žurnalistika a příprava veřejného mínění na přijetí církevní reformy.....	416
3. Střetnutí zkosnatělosti a blouznivosti	427
4. Nové pokusy o ruský překlad bible	433
5. Reforma církevního školství	440
6. Počátek vědeckého chápání dějin církve	449
7. Historická metoda systematického bohosloví.....	465
8. Vliv filosofické krize šedesátých let na bohosloví: Teofan Zatvornik a Jan z Kronštadtů	475
9. Náboženská krize šedesátých až sedmdesátých let 19. století – Lev Tolstoj jako zrcadlo ruské inteligence	490
10. Období Pobědonosceva.....	501
11. Problematika křesťanského svědomí; Antonij Chrapovickij.....	517
12. Moralismus v ruském bohosloví; Michail Michajlovič Tarejev	533
13. Pokus o antropologickou konstrukci bohosloveckého systému; Viktor Ivanovič Něsmělov	539
14. Závěr.....	544

VIII. V předvečer546

1. Čas hledání a pokušení	546
2. Solovjovova devadesátá léta: od náboženské myšlenky k náboženskému životu.....	558
3. Petrohradská <i>Nábožensko-filosofická shromáždění</i> v letech 1901–1903	568

4. Plány církevní reformy	575
5. Náboženská filosofie počátku století.....	584
6. Závěr	600

IX. Rozpory a souvislosti602

1. Ruská duše na osudové křižovatce. Zápletka ruské tragédie kultury	602
2. Hereze nových gnosimachů. Nepotřebné bohosloví	605
3. Ztráta kontinuity v teologii – tragédie ruského pravoslaví.....	609
4. Krize srovnávací teologie. <i>Pravoslaví je povoláno svědčit</i>	616
5. Nové teologické kredo	619
6. Podávat svědectví, tvořit a budovat.....	623

Dodatek k literatuře625

Pavel Ambros

Dějinné milníky ruské ekleziologie v horizontu zápasů pravoslavné teologie629

1. Ruská církev a teologie.....	630
<i>Vyznání víry kyjevského metropolity Petra Mohyly</i>	633
<i>Století rodící se nové ruské ekleziologie</i>	636
2. Místo otce Georgije Florovského a jeho <i>neopatristické syntézy</i> jako součást <i>ruské náboženské renesance?</i>	639
3. Přehled životních cest otce Georgije Florovského jako pozadí jeho <i>Cest ruské teologie</i>	643
4. Florovského <i>Cesty ruské teologie</i> – vznik, recepce a jejich trvalý význam.....	661